

PERIODICH POLITICH VERMELL

== SALUT PÚBLICA == INTERESSOS POPULARS == ARTS Y LLETRAS ==

PREUS DE VENTA
 25 exemplars. Una pesseta
 Cada número. 5 quartos
 Surt a llum ab tota regularitat a lo menos una vegada cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 6-RONDA DE LA UNIVERSITAT-6
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat a domicili. . . 8 rals trimestre
 Països de la Unió Postal. 16 id. id.
 Donn números extraordinaris sempre que ho demanan las circunstancias

SUSCRIPCIÓ

per afavorir las setze treballadores de Chisme pomes de resultas d' una qüestió de treball

	Reals
Suma anterior.	162'50
De la fàbrica de Luzena, secció de teixits y rodateras, federadas a las tres classes de Vapor de Sant Martí de Provencals. Recaudat.	90
Anton Martin, per la Humanitat. Un enemich dels burgesos. (Sallent).	4
L. G. P.	8
	1
Total.	265'50

En lo número vinent seguirá la llista.

L' INFERN

ESTUDIS DE CIENCIA CAPELLANESCA

XVIII

Diu lo adagi que lo que 'ls ulls no veuen al cor no dol. Pero no es aquesta una rahó pera duptar de que dolgui al cor dels catòlics lo que no han pogut apreciar ab lo sentit natural de la vista.

Per efecte de l' *alucinació mental*, un dels símptomas de la epilepsia, malaltia cerebral nerviosa, adquirida en lo nostre cos per una debilitat devinguda al cervell, reconeguent per origen las més de las vegadas un *vici* en la imaginació; per efecte, donchs, d' aquesta alteració del judici, lo atacat percebeix mil visions, ja naturals, ja monstruosas, segons la idea que ocupa sa imaginació.

Jo he vist a un epilèptich donar una tremenda bofetada a un qu' es va atrevir a negar que passés pel devant d' abdoés un batalló de soldats, essent mentida.

St. Antoni de Padua quan s' imaginaba estar fent festetas al nen Jesús ja fet gran, mort y ressucitat al cel, també haguera donat un cop de lliri a qui hagués gosat contradir-lo.

Y 'l seu tocayo Abat no dich jo si no haguera romput lo gayato per las costellas del que s' hagués arriscat a dirli que aquelles donas tan hermosas que, n' uas, se banyaban a n' el riu, eran un efecte de sa *afamada* imaginació, per no dir ardenta, ja que suposo que l' *ardor* lo tindria en un altre puesto.

Tots tenim un algo de locura, diuen los metjes; aquest algo uns lo treballan molt, altres gens.

Los primers arriuan per graus al colmo de la enagenació, los últims permaneixen invariables.

La vida del ascètic es un continuat ensaig de bojeria.

Per aixó las estadísticas d' orats rendeixen a n' aquestos lo major tribut.

Ja en sos primers passos vers *Sant Boy*, té ocasió lo ascètic de gosarse ab la vista de Deu, lo mateix que qualsevol esperitista 's gosará ab la contemplació d' un escarbat que posseheixi l' ànima del seu pare.

Pera ell Deu ja no es un *esperit*, sino una entitat corpórea. Ab los ulls de sa trastornada imaginació, li descubreix una bellesa que supera a tota bellesa positiva y lo veu rodejat d' una *gloria infinita*, la quina se li manifesta per una resplendor

no comparable a cap de las resplandors que poden resistir los ulls de la materia.

A n' aquestas *visions* l' acompanya un cúmulo d' ideas formadas per una interminable sèrie de deduccions recíprocas que acaban d' invadir la mica d' espay sá que hagués deixat en lo cervell del pobre pacient la *visió* aquella.

Veus aquí, donchs, la rahó del per qué un fervent catòlic pot formarse una bastant exacta idea de la pena a que podria estar subjecte en lo cas de la perdua per una eternitat de aquella vista que ja en la terra y ab tota sa imperfecció los hi proporcionaba tan deliciosos ratos.

Per cert que aquestos, a no ser lo descansats que viuen ab lo ilimitat de la misericordia de Deu, si que tindrian rahó al cometre un pecat, de que 'ls cabells se 'ls hi crescessin.

¡Ah, infelissos creyents, jo vos planyo! Pera vosaltres escluvivament está destinada la major de las penas.

«Aixís com Deu siga infinit y 'l major de tots los bens, clar está que 'l careixer d' ell será mal infinit y 'l pitjor de tots los mals.»

Aixís parla St. Tomás dirigint-se a vosaltres sens dupte, puig que no podriam entendrel aquells que tenim a Deu ab tant distint concepte ó estóm esperant encara sa naxensa d' alguna verge amistansada ab algun soldat romá que 's diga Pantera.

Nos diu St. Agustí (Tom. 9, De trip. Hab.):

«Si los réprobos gosessin de la vista de Deu, no sols no sentirian cap pena, sino que l'infern mateix se 'ls convertiria en Paradís.»

Jo també ho crech; però la única conseqüència que 's pot deduir de lo anteriorment es: «que lo que vingué a patir Cristó al mon pera salvar de tan cruel pena als homes, fou tan sols una parodia sarcástica de lo que estém esposats á patir nosaltres.»

Ell vingué á patir per los pecats de tots los homes á la cegada y sufrí tan sols lo càstich que á un sediciós se podia dar en la efímera terra; y l'home per un sol pecadent mortal ja pateix tan atrós y llargament!

Lo torment material del infern ja es en sí molt major que lo que Jesús rebé en la terra.

Lo nostre torment ab tot son rigor y sa eternitat se compara ab un paradís al costat de la pena de dany.

Jesucrist no sufrí aquesta pena.

Lo resultat final es que la tan plorada y jamegada mort y passió de Cristó Deu Senyor Vostre, no fou mes que un capritxo celestial, una joguina deliciosa propia dels habitants del Paradís; un ratet agradable dintre la felicitat del cel; en una paraula, un esbarjo, aixís com nos lo proporcionem en la terra anant á sentir á la parroquia lo «Dulcíssima Virgens» ó l'ofici cantat.

¡Ay quina dixta seria fer forsa pecats y poder anar, per càstich, á gosar d'un Paradís etern com ho fora l'infern al igual del cel sinó fos aquesta malehida pena de dany.

Aixís sens dupte ho comprendria també lo pecador St. Bruno, quan exclamaba en un sermó: «Multiplicauos, Senyor, aquells torments, mes no 'ns priven pas de veureu vostra divina cara.»

Aquest grandíssim debia preveure que hi havia d'anar y 's faria aquestos compertes:—Si li puch donar á entenent lo fumaré pla bé, qu'ell se pensarà qu'estaré patint y estaré gosant dels goigs d'un Paradís.

Ah! pillin, prou seria mes ho que tu lo Sant d'en Bernardino de Sena qui s'escarrassaba per fer dragar á Deu que encara era roch la major de las penas del infern, puig que ab totes las altres no arribava á constituir un càstich infinit com se mereixia qui ofengués á una Magestat infinita com Deu era: «infinite debetur pena.»

(Seguirá 'l mateix capítol.)

ELÉCTRICH

NOTAS

(26) (25 línies per errata) Los catòlics onstituïen en deber lo amor á Deu com justa devolució al amor qu'ell nos professa.

Pera justificar nos aquest amor no saben apelar á altre proba practica, sino á la de sa mort y passió en la carn.

Aixís diu S. Bonaventura: «L'excés de los torments qu'en sa passió sufrí Jesús, segons la profética expressió d'Elias y Moisés en lo mont Tabor; era la més palmaria proba de lo excés de son amor.»

Y es lo cas que jo no sé trobar tal amor en aquella mort y passió, puig que lo tal Fill no sabia per qué patia quan preguntat al Pare: «Per qué m'has abandonat?» Y ademés patia contra sa voluntat quan digué: «Per poch que pugues, Senyor, traspassa de mi aquest calser.» Aquest amor, donchs, es fals.

Habém rebut un exemplar del drama d'en Zola *La Taberna* traduït de ma mestre al català per en Vidal Valenciano y en Rossendo Arús.

Nosaltres no l'hem vist al teatro, pro després de llegirlo hem determinat ferne coneixe un bocí á los lectors de LA TRAMONTANA perque vegin la tonta injusticia de una part de la premsa que no n'ha volgut dir una paraula.

Doném la enhorabona als traductors per la idea de posar en català aquell drama y per lo be que ho han portat á terme.

ESCENA X

Pó, sol

Diguin lo que vulguin, encare n'hi há de gent de bé... ¡Ah quin afany espero dinar!... ¡L'ànima 'm can ab peus!... Y la Gervasia no sé com tarda tant en venir!... No m'puch tenir de debilitat!... ¡Y tant desprovehitis com nos trovém!... Si n'hegués una miqueta... (Mirant la ampolla.) No m'faria cap mal... al contrari, l'metje ho ha dit... (Agafant la ampolla.) Quant lo regalán serà del millor!... ¡Y quina olor que deu fer!... (Obrint-la.) ¡Qué ximplet! ¡Cóm puch sentiria, si está tapada l'ampolla?... Destapém-la. (Ho fa.) ¡Oh! s'han equivocat!... (Espantat.) ¡Llamps y tron! ¡Es un veneno, es aguar-dent!... ¡No n'vuy, no n'vuy, no n'vuy!... ¡Me crema la mà!... (Deixa l'ampolla sobre la taula y fuig corrent al altre costat.) ¡Qui m'ha portat aquesta ampolla?... ¿Qui ha signat?... ¿Perqué me l'han duta?... Lo metje ja ho ha dit, unas quantas gotas no més, y no hi ha remey, moro cremat!... (Apartant-se.) ¡Gh! no n'vuy... no... no... may!... may!... (Va acostant-se á la taula.) Serenitat, Pó, serenitat: tú ets un home, ¿perqué l'espantat? ¿A que ve tremolar d'aquest modo sense cap motiu? (Serenitat.) No tocaré l'ampolla, quant vingui la Gervasia, faré que la torni á l'Emilia; la dona n'haurá pris una per altra. (Pausa.) Després de tot, los metjes sembla que s'diverteixen espantant als malalts... ¿Vés si potser veritat lo que m'ha dit... que unas quantas gotas no més, poden matar á un home?... ¡Quina mentida!... Diguemli perque m'ho ha dit? ¡Qu'és totot! (Torna á agafar l'ampolla.) Quant un home no vol beureu no beu, y jo ja hi fet propòsit de no beureu... (Pausa.) ¿Si fos jo l' que m'equivocqué?... ¿Si estamordit per la amenssa del metje, capicac m'hagués cregut que era aguar-dent y no n'fos? ¡Veyam... provenhom!... (Lo testa.) ¡Si que ho es! (Torna á deixar l'ampolla.) ¡Ja m'torna l'tremolor! ¿Perqué se n'ha anat la Gervasia? Tinch por y m'han deixat sol... y aquesta ampolla m'tenta, m'domina, y las quantas gotas que n'hi hegut m'han reanimat, me sento renovar las forces... ¡Oh! es engany, així no mata, no; dona la vida y jo tinch deixit de viure, jo vuy viurer... (Agafa l'ampolla quant entra Gervasia, al costat.) Pó fuig corrents, se n'entra al quarto y tanca per dins.) ¡Ah! Gervasia!

ESCENA XI

GERVASIA, recient entrar á Pó al quarto

¿Y ara Pó, perqué te n'vas, fugint de mi? Prou que ho comprendh. ¡Al veureu entrar ha fixat la vista en mi, y l' semblant l'hi haurá anticipat la mala nova que li portava!... Cóm l'hi dich que l' seu simo no l'vol pendrer, ni n'vol sentir parlar d'ell? No me n'faltan de bons trevalladors, m'ha dit, y volem que m'pregui la molestia de voler fer treballar als dolents?... ¡No sé, no sé com nos ho farem!... (Surt Fineta.)

ESCENA XII

GERVASIA y FINETA

FINETA. ¡Quin dia fá més bonich; lo carrer de Ronda vá plé de gom á gom! ¿Qué no diném encara?

GERVASIA. No.

FINETA. ¿No hi há res?

GERVASIA. Res.

FINETA. ¿Ni pa?

GERVASIA. Ni pa.

FINETA. Ah! al menos n'hi havia. Estiga bona.

GERVASIA. ¿Ahont vés?

FINETA. A dinar.

GERVASIA. ¡Desgraciada!

FINETA. ¿Donchs qué haig de fer?

GERVASIA. No vull que surtis. Ton pare es aquí y ell se farà quedar.

FINETA. ¿Lo pare es aquí? No m'hi quedo m'espania!

GERVASIA. (Crissant á la porta.) Pó! Pó! ¡La Fineta se n'vá, fuig de nosaltres!...

(Surt Pó tambalejant y ab l'ampolla sota el braç.) Fineta al costat de son pare fuig corrents deixant la porta oberta.)

FINETA. ¡Oh!... (Se n'vá corrents.)

ESCENA XII

GERVASIA y Pó

Pó. ¿El? ¿qui és? ¿qui m'crida? ¿qué volia?

GERVASIA. (Horrificada.) ¡Deu meu, en quin estat l'haig de veureu!

Pó. (Llançant l'ampolla.) Aquesta ja es vuyda, no serveix, no vuy una altra.

GERVASIA. (Retrocolist.) ¡No hi há salvació pera nosaltres!...

Pó. (Pres d'un accés de «delirium tremens».) ¡Ahont és? ¿Ahont m'han portat? ¡No havia vist may res tan preciós!... ¡Y que n'es de bonich, m'hi encanto!... Unas casetas de vidres de colors, uns palacios que semblan fets de cristalls, y uns jardins grans, grans, que s'perden de vista... Are encenen los llums, los palacios brillan, los arbres lo mateix que l'hi toqués lo sol... tot respalandeix... fins lo cel s'ha tornat vermell de foch... Allí hi há fouts, torrents y rius que corren poch á poch y f'ayuga al saltar tanta aigua, sían, com lo cant de l'rosinyoll... (Queda ensimismat.)

GERVASIA. ¡Oh! ha perdut l'enteniment.

Pó. (Camb. Furia.) Ja ho entench... ¡malvats! ¡pervertos!... Me posan devant de l'alle tot aquest cúmulo de grandezas y de benestar, pera insultar la meua miseria... ¡Y se n'riñen y s'burian de mi!... Oh, no ho aguanto, jo os destrossaré, jo tiraré á terra aquests palacios y os hi enterraré cogintvos ab la seva runa!... (Gas d'una tremolant crisi de rabia.) ¡Me cremo!... ¡me cremo!...

GERVASIA. (A la porta crissant.) ¡Assill!... ¡Assill!...

Pó. (Tranquilizant pero ab encerrament.) Ja está tot arreglat... Tot s'ha fés... ¡Los palacios... Los arbres... l'aigua y las llums!... ¡Quina foscor més negra!...

GERVASIA. ¡Assill!... ¡Assill!... (Als crits de Gervasia, acut la Sra. Antonia y poch després en Tomás.)

ESCENA ULTIMA

Pó, GERVASIA, Sra. ANTONIA y luego TOMÁS

Sra. ANTONIA. ¿Qui hi há?

GERVASIA. (Furiant.) Miri, miri.

Sra. ANTONIA. Se té d'apar á avisar á un metje.

Pó. (Ab gran espant.) ¡Un llopl... Vé cap á mi!... y está rabióss... se m'acosta... ja sento las alenades... me mossega... m'matará... cuyteu... trayeu-me, de aquí!...

GERVASIA. ¡Es espantat!

Sra. ANTONIA. ¡Deu meu! (Entran Tomás.)

TOMÁS. ¡Pó! ¡Pó! (Procurant aliarlo.)

Pó. ¡No m'toqués!... que la vuy veureu á la Gervasia. (Mirant desretament.) ¡Es la meua dona!... (Com si se la morís ab éxtasis.) ¡Qué hermosa qu'és!...

GERVASIA. ¡No puch resistir més!...

Pó. (Corripit.) ¿Un vestit nou te posas? (Inquiet.) GERVASIA, GERVASIA... apàrtat... ¿Qui es aquest qu'és al teu darrera?... ¡Deu de Deu es ell... en Valenti!... ¡Sempre tú, tú per la nostre desgracia! (Disposant-se á lluytar.) O tú, ó jo... acrívem de una vegada... (Com si donés una puntalada.) ¡Té... no te n'ocuparis! (Passant las mans al costat com si l'haguessen ferit.) ¡Ah! de traïdor m'ha ferit, la meua sang l'hi há saltat á la cara... y n'vá rajant, rajant... y tot se n'omple... y la tinch (Al cell.) aquí... aquí... y m'ofega ab la meua sang!... ¡Ah!... (Durant aquest últim parlament s'ha albat y acciona y al acceure se desploma com una massa inerta, cayent sobre l'mataixa.)

Sra. ANTONIA. ¡Es mort!...

GERVASIA. ¡Mort!... (Coyent apenollada als peus d'en Pó.)

TOMÁS. ¡Ah! (Collit la botella y obrant-la, endreina lo passat. Tot lo ràpid que s'ign possible lo que falla. A la Sra. Antonia.) ¡Qui l'ha portada?

SRA. ANTONIA. La Emília.
Tomà. ¡Malhida sia!

VI DEL QUADRO VUITÈ

QUADRO NOVE

ESCENA I

QUICO, GARETA, luego GERVASIA

(Les dos ab las mans a la butxaca y tremolant de fret, se sent l'anyans una musica militar, que tocs pensa coneguda, procurant que no distregui la atenció.)

GARETA. Quico, això no pot anar.

QUICO. Vés si pot anar, que avuy no hi tastat calent.

GARETA. Jo ni calent ni fret, y l' budella me roncan d' una manera, qu' estich cert que si tenian dents, se m' haurian menjat de via en via.

QUICO. ¡Cà ximple; això es que senten la musica y ballen de gust... En bona fe lo fret me pela.

GARETA. ¡Oh! es que ab la panxa vuydà l' fret trova més puesto ahont ficarse. Si podia... en bona fe ja fora a casa.

QUICO. ¡Y qui t' ho priva?

GARETA. ¡Cóm vols que hi vagi ab la butxaca al revés, si allí m' espera la dona y la quitalla?

QUICO. ¡Y a mi la mare y la germana! Vaja; això no pot anar. Tant se val, no pot anar.

GARETA. ¡Y perquè toca la musica?

QUICO. Perque es dia de gala.

GARETA. Y de gana. ¡Y bé, què fem aquí?

QUICO. Esperó si passa algú y m' dona alguna cosa.

¡Y té?

GARETA. Dos quartos del mateix.

QUICO. Noy... no tenim modes ni vergonyes... Som uns dropros y uns viciosos... y això sino hi posém remey acavará malament.

GARETA. Mira... una socia que m' fa la competencia. ¡Vaig a veure qui és? *(Gabela dia així per Gervasia que s' presenta coberta per un moadador negre, camina fatigadament y s' para sovint com aquell que s' ofega.)*

QUICO. Deix' que fassi son casell... ¡Pobra dona! Si sembla que ni pot raminar... ¡Vex vex, si un dia la teva dona s' trobés en aquest estall...

GARETA. ¡O la teva mare!

QUICO. ¡Reyna Santíssima! Vaja, noy; som uns pillos. Jo si demà trovo feyna m' poso a treballar; no m' hi penso més.

GARETA. Si ja ns' coneixan y ningú vol donárossen. *(Surí Tomàs, sudat, al veure'lo un y altre f' hi certan lo pas, com pera demanar caritat. Tomàs los conix.)*

ESCENA II

Los mateixos y Tomàs

TOMÀS. *(Parantse.)* ¡Qué hi há? ¡Ah! ¡Son vosaltres? ¡Qué prenuà la fresca ó busquén la perduda?

QUICO. Encare no hem menjat en tot avuy.

TOMÀS. ¡Y potser treballat tampoch?

GARETA. ¡Tampoch!

TOMÀS. Donchs noy, qui no treballa no endrapa. *(Traente dos llonguets de la butxaca; se dona un a cada Ad.)* Vaja, teniu: me l' volia menjar jo; pero tan se val. Me l' havia reguardat del sopar... ¡quin sopar...!

GARETA. ¡Sopar de qué?

TOMÀS. De bodas. Com que l' amo s' ha casat, y ns' ha convidat a tots los fadrins.

QUICO. ¡L' Enxobí?

TOMÀS. Y que l' hi topa. Una noya com un sol; jove, ab bon dot, y filla d' un amo de fundició. Mira, are vaig a buscar un cotxe, perque com que està nívol no vol que s' mulli.

QUICO. Semblas un marquet!

TOMÀS. Y tot es méu: des que trevalla y no vaig a la taberna, se tinc per lot.

QUICO. ¡Donchs treballat!

TOMÀS. Senu' perdre' ni un jornal, ni un quart, ni mitx. Vay sé com l' Enxobí.

GARETA. ¡Y no boné?

TOMÀS. ¡Beuerri... Mitxa pera dinar y sopar y pron. ¡Ah! Vosaltres no váreu veure morir al pobre Pé, que si no, no baurian. Va morir boig y cremat de dins. De pensarhi m' esgarrijo... ¡Pobra Joseph... ¡Quin patir... ¡Quin torment...

GARETA. Y pensar que potser nosaltres varem ajudar a la seva mort... Ja está dit; no vuy beure' més.

QUICO. Desde demà a la feyna, y si no n' trovo del ofici, avans qu' estar en vaga me n' vaig al carbó.

GARETA. ¡Y la Gervasia y sa filla?

TOMÀS. La Gervasia... pobre dona. Crech que morí al Hospital d' una afecció al cor. La noya no sé que fa... me van dir qu' era passejadora, pero m' temo que no va dret. Vaja, acompanyame a avisar l' cotxe... y veuyan si feu bondat.

QUICO. Per la salut de la mare a la que tant he fet plorar te juro que desde avuy seré un altre.

GARETA. Y jo; ho juro pel meu petit.

TOMÀS. Donchs, teniu... no tinc cap més quarto, partitells, vos los dono. *(Les dona diners.)*

QUICO. Te l' prenen dos pillos; te l' tornarán dos homes de bé.

TOMÀS. Aixis serà, si no anque may més a la taberna.

QUICO. ¡May més!

GARETA. ¡Ho hem jurat! *(Tornen a tocar la musica lluny sempre.)*

CARTA

DE UN SABRISTÀ A LA SEVA XICOTA

Estimada Teodora;
ja que avuy un rato m' vaga, ab lo cor fora del pit vaig a escriure quatre ratlles que potser farán saltar dels teus alle ardents llágrimas. Pero ¡alabat siga Deu! no hi ha mes que conformarse. Ja comprech que vaig a fer una grossa caparrada, que quan a casa ho sabrán han de morir de rabia. Soch així; y sens fo embuta vaig a començar la tasca.

Com per tot arren ja t' he dit també t' ho diré jo ara. M' he donat quatre voltas tindrém los diners per la montanya esperidint al pagament y lent corre a las criadas. Jo també m' aixecaré criada "Vive en Cielos Xapa" ab lo "¡Detente!" en lo pit y t' punyal a la butxaca. Seré assistent del rector y d' un vicari molt plaga que en la guerra qu' hem passat tenia bastanta fama de saber montà a cavall y de manejar be l' sabre.

Si guanyem, ja tinc segur ser pajo de donya Blanca, a ranxero de don Carlos a rey de las sevas floras. Ab aixó, ab quin esperit tinc de llanarme las balas contra tants liberalots que m' volen tallar la llana. Consolat... No plorix... ¡Vens quin benestar nos prepara?

Cada cop que t' vindrà a veure' te duré anells y arceadas, y agullas y collarets, y rics mosadors de carja, y flors per las tevas trenas y brasaletes d' or y plata qu' ho trobaré tot aixó en poblacions d' importancia lo dia que hi entrarem a darhi una saquejada los defensors del altar ó "los salvadores de la patria. Ara, no t' crevguis que may abusi de nenas maras. No; com tu no n' veig cap mes y ja ho sabe, t' estimo massa. Quan tindré ocasió d' aquestas diré que ho fassin los altres, y aixis jo m' dedicaré a obrir sparadors y caixas reñant los armars, articles que t' prometo regalarte.

Per cada soció que tindrém retrés dugas ó tres cartas explicante la victoria y del enemich las baixas. Si estich tan sols queixes dias sense escriure, la desgracia penso que m' haurá tocat d' haver perdut la caribassa, y allavors pots resar per la salvació de l' ánima. Ja penso que anyorará aquellas horas tan llargas que ab lo rector y la mossena pensavam jugant a cartes a dintre la sagristia,

y després quan nos buscaran per dintre la confessoria. ¡Com passen los temps, caramba! Ja penso que estaré tristia sempre pensant "y si t' matan!" Ja m' crech que tot serán plors al demati y a la tarda, pero filla, passa aixis... N' ha de aprofitar la ganga. N' han de passar temps de tots; com aquets que se n' prepara; sufrir frets quan siga l' hora, rebre' sustos, patir gana, dormir poch, cansarse molt y rebre alguna castanya. Pro aixó, durará pochos anys; quan mes, dos ó tres, ó quatre. Be massa que ho sab tothom del modo que ho fem nosaltres. Ploma al potro, ploma al rich y un altre vegada a casa.

Vaig a fer punt a n' aquí perque la mà ja se m' cansa, y oberto que va quedant sens oli y sens bíla la llantia, y sento la majordoma que m' crida molt alarmada; es que ja m' haurá cauit los botons en los polyanys, la boyna y la pantalons y la jaqueta de llana. ¡Adeu hermosa del cor! No t' enamoria d' un altre. Que quan torni de la guerra pugas ser altre vegada consol de mas graps fatigas, y que junts y ab entusiasme pugem cantar plens d' amor totes las glorias y famas qu' hauré adquirí saltant serras y torrens de la montanya.

Per la copia

JOAQUÍN CATALÀ

En lo Círcol dels de la esquerra de Madrid ha sigut sorpresa una partida de joch.

Ab aquest motiu los esquerrans sostenen que en tots los centros polítics de Madrid se juga, menos en los republicans.

Ve' aquí que d' aixó n' resulta l' següent argument:

Los mondrquichs pintats per ells mateixos.

¡Quina trepa!

.. ..

Ja torném a estar en plé periodo colérich de real ordre.

A Toledo hi ha hagut un cas... ¡oh quin cas! figúrintse que mentres los matasanos anavan carregats de desinfectants y potingas y feyan cremar tot lo de la habitació, l' atocada va parir una criatura grassa y bona, ab lo qual va quedarse curada del cólera (!!!!).

O aquets científichs volen divertirse ab nosaltres, ó volen que nosaltres nos divertim ab ells.

.. ..

A conseqüencia d' un xich de cólera que s' ha ficat a Paris, ja torném a tenir los lasarets a la frontera, y ja tothom torna a queixarse dels mais tractes que allí n' donan y dels saqueigs de butxaca que m' empatyan.

Si s' pren mostra d' Espanya per la entrada en la frontera, qualsevol se pensarà que aquí no hi ha mes que homes primitius.

Del género conservador.

.. ..

Los forners de Béjar s' han declarat en huelga.

Y 'l govern, neutral en aquestas cosas, envia soldats á ocupar lo lloch dels huelguistas.

¡Y encara dirán que 'ls obrers no poden esperar res dels governs!

Prou que 'n poden esperar.

Neutralitats com las de Béjar y las de la huelga dels treballadors del port de Barcelona, en que ficaban á la presó als huelguistas.

.. ..

Lo viatge d' en Lopez Dominguez per las provincias andaluzas es un continuat y fins miraculós triomf per las ideas que carregan á la esquerra.

Figúrintse que passa per Malagon, poblet de 4,000 habitants, inclús donas, criaturas y vells, y d' entre aquestos habitants van sortir... 5,000 esquerrans á felicitarlo, segons van telegrafiar á Madrid.

Després d' aquest fet *verdich*, ves qui es que dupta del miracle de la multiplicació dels pans y dels peixos.

De fico que es tan cert com lo dels 5,000 esquerrans de Malagon.

.. ..

Uns quants estudiants... per burros de Madrid, pretingueren engrascar á sos companys d' aula pera que firmessen una protesta contra 'l discurs d' en Morayta, condemnat pe 'l clero.

Y tant los ha sortit lo tret per la culata, que casi tots han felicitat al catedràtic heretj, han protestat contra 'ls bisbes de la excomunió, han donat vivas á la llibertat d' ensenyansa, y en fi, han fet tot al revés de lo que 's proposavan los llanuts.

¡Pobres bestias de llana! ¡Ja no guanyan per sustos!

.. ..

Un altra ayguat y més miseria. La gent de Llevant está de pega. A Ribarroja 17 casas ensorradas per la pluja.

A Quesa 20 edificis enderrocats. A la Pobla de Rugat de 472 casas, 127 de ensorradas y las demás á punt de caure.

A Aljorf, poblet de vora Albaida, no ha quedat un nia de pardal senser.

De miseria no ho vulgan sapiguer. Hi han pobles enters d' aquestos que van á demanar caritat.

Jo no diré: me 'n alegro, porque del mal ningú pot alegrarse, pero sí recordaré que aquella bona gent edifica las casas ab fanch y canyas, lo mateix que 'ls aucells; hi posan un reguitzell de creus porque son Deu los lliuri de mal y cap desgracia, pero ve un ayguat y ni las creus ni Deu los hi valen.

¡Volen un consell desinteressat los comercians de Valencia! ¡Volen un medi per cortar aquestos continúos desastres!

Donchs velsiaqui: Se suprimeixen las creus,—guardantlas, si volen, en un lloch reservat.—No 's recordin de Deu per construir casas; Deu no es manobre ni res: busquin un paleta. Suprimeixin lo faach, posanthi morter y pe-

dras ó mahons y deixin que ploqui, troni y llampegui.

Y si 'm diuhen que no tenen quartos per ferho aixís, es molt senzill: no 's paga lo arrendament d' un, dos ó tres anys. Avans sou vosaltres y las vostras vidas que 'l propietari.

Per alguna cosa va escriure: que *salus populus suprema lex est.*

Un subjecte, nomenat Pericles, que fa sia ó vuyt mecánicas, y entre ellas la de sagristá de la parroquia de Sambui (Fransa), va cumplir lo precepte bíblic de *creixeu y multipliqueu*us junt ab una tal Clara.

Pero com al sagristá li hagués sortit un' altra ajuda per tocar... las campanas, ab la senyoreta Cassin, y l' home se volgués desentendre del engreixament de la Clara, aquesta lo dematí d' un dels passats dissaptes me li tirá entre cap y coll una ampolla de vidriol, que si no arriba ell á pararla ab lo bras devant dels ulls, lo deixa cego per tota la vida.

Massa sort va tenir que pogué sortirne no mes que ab la roba del demunt cremada.

Lo tribunals ja s' en cuydan.

.. ..

Traduhim:

«Un capellá d' una parroquia dels voltans de Chalohs-sur-Saone ha donat un verdader escándol en la taberna del *Perroquet vert*.

«Lo digne eclesiástich, mitj pitof, s' estaba en aquell establiment ab una prostituta de baixa estofa.

Lo presupost de cultos aquesta vegada si que ha servit per pagar los favors de una *filha sumisa*.»

.. ..

Lo matrimoni Llamparons, moltíssim devot, va confessarse ab lo confés acotumat.

Ellia, agenollada, ha contat un á un tots los pecats. Després, al acabar, fa lloch al seu marit.

Lo bo del capellá s' havia endormiscat com un babau.

Entre tant lo senyor Llamparons buyda lo sach de las sevas faltas. Pero lo confés, dolsament adormit comensá un concert de ronchs que obligaren al penitent á cridarli.

—Pare confessor! ep! pare confessor! ¡vos adormiut!

—¡Mána, senyora!—exclamá 'l sotana despertantse,—vos juro que no dormia y per probarho vejeu si l' últim pecat que m' hebeu dit, no era aquest: «Me acuso de haber enganyat al marit tres vegadas aquesta setmana.»

Lo senyor Llamparons se palpá lo front y tota la testa.

.. ..

Un pagés, enviadat al set anys de matrimoni, se decidí á segonas nupcias.

L' enemá de la boda l' home aná á la rectoria á passar comptes.

Lo rector li contá á preu de tarifa. —Diantrei! diantrei!—exclamá 'l pagés trobant que pujaba mols diners,—aixó es massa car, senyor rector.

—¡Burrango! ¡com massa car!... Home, recordeuvs que set anys enera vaig casarvos una vegada y, desde allavoras, los preus no han variat.

—¡Oh! prou, prou... Mes aixó no hi fa res. Jo may hauria cregut que un adob valgués tant com una cosa nova!

.. ..

Los tribunals francesos, ab motiu de la obertura; anaban cada any, per costum, á la missa que 'n dihuent del Esperit-Sant, pero enguany mols son los que han deixat d' anarhi, seguint l' exemple del de Marsella.

A Poitiers tan sols s' ha costat á missa bo-y-vestit d' uniforme ¡lo butrí!

¡Quina cara debia posarhi lo Deu dels catòlics!

¡Y que no 'n dú poca de mala ostrugancia lo butrí allí ahont ell va ab la roba del ofici!

Aixó es de mal agüero.

.. ..

Com si no 'n tinguessim prou ja de las calamitats llanero-capallanescas que 'na cahuen á sobre, com lo rosari de la Aurora, professons contra la blasfemia, etc., etc., ara ab motiu de haberse declarat lo cólera á París, surten de la iglesia Catedral, una colla de braimaies que, cap al tart van per los carrers de aquesta ciutat aixordant ab sos destrempadas veus, las orellas dels que tenen la desgracia de sentirlos.

Llátima que 'ls tronxos de col no s' aprofitan pera fer una ovació als que componen tan mística comitiva.

XARADA

Molt m' agrada la total y també lo rich primers, y encare que dos tercers n' es la filla de 'n Pascual y tot ho seras segons per bo que siga y ben fet, m' agrada, porque distret ab ella hi passo l' estona.

LL. MILLÉ

GEROGLIFICH

× : P
Q L A
2
L
OSCA
P LL
aaaaaa

F. SOMERCALES